

Székesfehérvár, a változások városa

Újabb három évre igazgatónvá választották ifj. Major Istvánt az Alba Regia Szimfonikus Zenekarnál. A kinevezéssel együtt rengeteg feladatot kapott: megújuló művészeti vezetéssel a háta mögött át kell alakítania a zenekari struktúrát, valamint hangversenyerem építésében és a minősítés megszerzésének adminisztratív feladataiban kell segídenie.

■ *Mikor vetődött fel először, hogy Székesfehérváron ilyen komoly munkába kezdenek?*

– 2014-ben Dr. Cser-Palkovics András polgármester a zenészeknek tartott egy tájékoztatót. Itt hangzott el először, hogy intézményesíteni szeretnék a zenekart. Én Székesfehérváron nőttem fel, édesapám negyven évig a szimfonikus zenekar szólamvezető csellistája volt, illetve a zenekari titkár – ez a feladat majdnem azonos azal, amit én most végzek. Akkoriban a színházon belül működött a zenekar, így minden operatív dolgot neki kellett elintéznie. Én ebbe nőttem bele; egész kicsi koromtól kezdve ismertem a zenekar működését, történetét, nehézségeit, állapotát. A tájékoztatót követően 2014 őszén kiírták az igazgatói pályázatot, aminek tárgyában december 22-én a közgyűlésen döntést hoztak. Karácsonyi ajándék volt számomra, hogy megválasztottak. Januártól kezdtem el az igazgatást, ami eleinte sok nehézséggel járt.

■ *Ön egy régebbi interjúban azt nyilatkozta, hogy a székesfehérvári szerepvállalással párhuzamosan csökkenenie kellett a budapesti feladatokat. Hol és milyen feladatokat látott el akkor?*

– 2012-ig a MÁV Szimfonikus Zenekarban játszottam, a cselló szólam vezetője voltam. 2013-tól félállásban tanítottam a Marczibányi téren. Nagyon szerettem ezt az iskolát, és remek növendékeim voltak, mint például Hagiwara Izumi, egy japán származású fiú, akivel versenyeket nyertünk. Az iskolában nem akartam a tanév felénél otthagyni a növendékeket, így azt az évet még végigcsináltam, de utána már nem lehetett felelősséggel tovább vinni együtt ezt a két komoly feladatot. Visszatérve a zenekarra: 2015 január ötödikén volt az első próbánk a Vörösmarty Színház büfijében – innen indulunk, ekkor már jó ideje az épület büfijébe szorultunk. Nem volt irodánk sem, az építkezést a nulláról kellett kezdenünk. Nagy segítség volt számunkra, hogy az Önkormányzat is, a Színház is mindent megtett azért, hogy működhessünk. Rövid időn belül adtak irodát, lett íróasztal, telefon, számítógép, és elindulhatott az érdemi munka. Február 23-án adtuk a fociból kölcsönvett *kick off*, azaz kezdőrúgás kifejezést mottóul használó első nagy koncertünket, amivel egyben a zenekar új életét is elindítottuk. A polgármester intette be az első hangot.

Rövid idővel később már bérletes sorozatokban gondolkodtunk – ami régen létezett is, csak a megfelelő menedzsment hiánya miatt megszűnt –, júniusban pedig a Virtuózokkal volt egy gálakonzertünk a Sportcsarnokban, vagyis tényleg egészen új élete lett a zenekarnak azáltal, hogy saját menedzsmentet kapott.

■ *Mit jelentett ez az önállósodás a mindennapok szintjén?*

– Új lehetőségek nyíltak meg előttünk. Az Önkormányzat jól látta azt a potenciált ebben, ami miatt érdemes vele foglalkozni, a kultúra egyik pillérének tekinteni; mára bebizonyítottuk, hogy lehet jó eredményeket elérni. Mostanra szervezetenként egészen komoly szintre felfejlődünk. Persze vannak bőven nehézségeink: még mindig félállásban vannak a zenészeink, így nem elég

erős a zenekari kötődésük. Ennek az a következménye, hogy nem a zenekarra összpontosul a figyelem országnak, mert vagy tanítanak, vagy másik zenekarban is játszanak a tagok. Emiatt az egyeztetés is nehézségeket okoz. Sokszor előfordul, hogy pont azok hiányoznak a szólamból egy koncerten, akikre a leginkább lehetne számítani. Ettől függetlenül elmondhatom: nagyon jó zenészeink vannak! Szerintem azért is, mert jó munkakörülményeket tudunk biztosítani. Az Önkormányzat a kezdetek óta nagyon segítőkész volt. A próbaterem tekintetében például már kétszer is átmeneti megoldással segítettek bennünket: a színházból először átköltöztünk a későbbi Corvinus Egyetem egyik épületébe, aztán ahogy erre szükség volt az oktatás bővülése miatt, áttelepültünk egy másik egyetemi létesítmény, a Kodolányi Főiskola régi épületébe. Itt az előzőnél is jobb körülmények fogadtak bennünket; bár kevésbé modern az épület, cserébe sokkal több helyünk van. Irodáink, raktáraink, szólámpórák-termeink lettek, és fel is tudtuk őket szerelni a szükséges eszközökkel, mert kaptunk támogatást a berendezésre. Szerintem országos viszonylatban mérve is kifejezetten jó körülmények között dolgozhatunk, és a büdzsénket is évről évre folyamatosan emeli az Önkormányzat.

■ *Ez számszerűsítve mit jelent?*

– A 2018-as évre 258 milliós keretünk van, amiből már igen jól lehet gazdálkodni a kamara-szimfonikus kategóriában. Mostanra minden feltételét teljesíteni tudjuk a kiemelt minősítés megszerzésének is, illetve eljött az ideje, hogy az országos zenekari szervezetekbe jelentkezzünk.

■ *A minősítés kérelmezése miért húzódott el mostanáig?*

– Az a koncepció vezérelte az Önkormányzatot, miszerint először a magas minőséget szükséges kialakítani. Az évi kötelező ötven koncerthez képest mi hatvannál is többször játszunk, az elvárt 20 000 fizető néző is bőven megvan – 2017-ben 30 000 fölött volt az össznézőszám. Már az infrastrukturális előírások sem okoznak gondot: van próbaterem, karmesteri helyiség, van egységes fellépőruhánk – gyakorlatilag a státuszok kérdése miatt nem kérhettük a minősítést. Hangsúlyoznom kell: ez sem a szándékon múlt! Polgármester úrnak bölcs gondolata volt, hogy a minőségi zenekar létrejötté fontosabb, mint a minősítés. Mi nem csak megszerezni akarjuk ezt a minősítést az elfogadható minimális teljesítménnyel, hanem biztonságosan, évről évre szeretnénk ezt a minőséget garantálni és a zenekart ennek megfelelően működtetni. Valamilyen szinten nyilvánvalóan kategorizálódnak a minősített előadó-művészeti szervezetek, a polgármester pedig szeretné, ha ab ovo egy magasabb kategóriába kerülnénk, ezáltal nagyobb támogatottságot szerezhethetnénk. A város vezetése az elmúlt évben látni akarta, hogy a pénzt mire költjük; van-e megfelelő emberi erőforrás, amivel zenekart lehet

építeni, vannak-e olyan szakemberek, akik rendelkeznek a kívánt tudással, illetve hogy fenntartható-e, amit elkezdünk, nem csak a pillanatnyi lelkesedés mulandó sikerét látják – a minősítést meg is kell tartani! Ez egy higgadt és bölcs stratégia, aminek mentén augusztusban be fogjuk tudni adni a kérelmet.

■ *Az elmúlt három év rengeteg változást hozott; sikerült megvalósítani az erre az időszakra kitűzött célokat?*

– Elégedett és boldog ember vagyok, ebben a pozícióban az elmúlt évek alatt olyan dolgot kaptam az élettől, aminél nem tudok jobbat elképzelni. Egy intézmény kialakítását, egy teljes zenekari struktúra átalakítását és felépítését a nulláról elkezdhettem, ami óriási kihívás volt! Sokkal nagyobb feladat, mint egy működő szervezet fenntartása. Az első időszakban éjjel kettő előtt nem hagytam abba a munkát; ez így ment hónapokon keresztül. A megválasztásom után sokan kérdezték is: fogom én ezt a terhelést bírni? Aki végzett már hasonló feladatot, az tudja csak, milyen emberpróbáló dolog ez a mindennapokban. Mikor már működik a szervezet, és megvannak benne azok az emberek, léteznek azok a pozíciók, akik és amik kellenek, ha már van mögötte legalább egy minimális tapasztalat, akkor minden sokkal könnyebb.

■ *Az átszerveződés a zenészeket is érintette. Hogyan zajlott a művészi háttér átalakítása?*

– Fontosnak tartom, hogy az építkezést nagyobb sérelmek nélkül meg tudtuk oldani. A zenekar 105 éves, 1913-ban alapították. Volt egy tagság; ezek a zenészek már évtizedek óta együtt játszottak. Ugyanakkor törvényi feltétel, hogy a státuszokért próbát kell játszani. Erre helyzetéből, esetleg életkorából adódóan már nem biztos, hogy mindenki vállalkozik; sajnos volt is olyan, aki nem jött el a próbajátéokra. Többségében barátsággal tudunk elbúcsúzni, a régi tagokat ma is számon tartjuk, meghívjuk a koncertekre; nélkülük nem lenne folyamatos a zenekar 105 éves története. Most egy fiatalabb átlagéletkorú zenészekből álló zenekar jött létre, aminek vannak előnyei is, hátrányai is.

Hasonlóan nagy váltás következett be a művészeti vezetés terén. Drahos Béla közel húsz évig a zenekar művészeti vezetője volt, és 2017 tavaszával befejezte ezt a tevékenységet. Vendég karmesterként természetesen számítottunk rá ezután is; karácsonykor vele játszottunk, és tavasszal is fogja vezényelni az együttest, tehát megmaradt a jó munkakapcsolat. Január elsejétől Dubóczky Gergely személyében új vezető karmester érkezett a zenekarhoz; illetve szoros együttműködésben vagyunk Ács Jánossal is, aki jelenleg állandó vendég karmesterünk.

■ *Már többször elhangzott, hogy az együttes a Színházban működött. Volt együttműködés a két szervezet között?*

– Én fiatal zenészként benn ültem a zenekarban, és emlékszem, hogy nagy ellenállást váltott ki, amikor egy operetthez meghívtak bennünket, pedig 35 évig ugyanabban az épületben működtünk. A muzsikások nem voltak hajlandók az árokba ülni, hogy a látszatát is elkerüljék annak, hogy ez egy színházi zenekar. A szemléletváltás a 2000-es évek után következett be; ekkor operákban is, később operetben is játszottunk.

■ *Ön szerint minek köszönhető az, hogy az Önkormányzat így felkarolta a zenekar ügyét?*

– A zenekar egy olyan pontra jutott, ahol dönteni kellett: vagy elhal a kezdeményezés, vagy életben tartják, de akkor új alapokra kell helyezni. A polgármester belátta, hogy a város gazdaságilag ehhez a feladathoz kellően erős. Európában nincs még egy olyan város, ami nem főváros, mégis négy csapatsportban nemzetközi bajnokságot játszik – ez rengeteg pénzbe kerül, de a vezetés igen büszke lehet az eredményekre! Vagy nézzük az atlétikát: olyan pályánk van, amin nemzetközi versenyeket lehet rendezni, és még sorolhatnám. Most alakult ki az a helyzet, hogy az Önkormányzat a zenekarba is tud és szeretne investálni. Köztudott, hogy történelmi fővárosunk Fehérvár, ezt a státuszát a város erősíteni szeretné, és pályázik az Európa Kulturális Fővárosa címre 2023-ban. Ebben komoly versenytársaink vannak, mint például Debrecen; számba kellett venni, mit lehet a programba illeszteni, és helyet kapott a zenekar is. Eleinte két nagy kérdés volt: egy zenekar építéséhez van-e elég képzett muzikus, elkötelezett művész, illetve: van-e elég érdeklődő, lesz-e a koncerteken közönség. 2014-ben még csak 14 koncert volt, most több, mint százat rendezünk; ebből körülbelül 85 helyben zajlik. Jelenlétüket szenteljük a gyerekek zenei nevelésének. Szimfonikus koncertből körülbelül negyvenet a városban, húszat pedig vidéken adunk, többek között Pakson, Szekszárdon, Kaposváron, Mórton, Várpalotán. Vannak meghívásaink; hamarosan játszunk Pécsset, vagy Budapest a Református Zenei Fesztiválon.

■ *Milyen koncerteket szerveznek a 2018-as évre?*

– Fellépéseink elég jelentős részét teszik ki az ifjúsági koncertek. Az iskolásoknak körülbelül húsz alkalmat szervezünk, de idén óvodásokat is hívtunk, akiknek harminc koncertet adunk. Egyéb zenei eseményeket is rendezünk, amiken a zenekar nem feltétlenül vesz részt. Ilyen a nyári Harmonia Albensis, ahol csak egy zenekari est van, a másik három koncertet szólisták, énekegyüttesek adják. Tavaly az egyik est igen különlegesen sikerült: megszólaltattunk egy Leonardo da Vinci által tervezett hangszert, a *viola organistát*. Ez a hangszer nagyon szépen szól; bánhatja, aki nem hallotta! Nálunk zsúfolásig megtelt a bazilika az előadásra. Sajnos a másik két helyszínen nem sikerült olyan jól a közönségszervezés, pedig ehhez a produkcióhoz még a hangszer építését bemutató filmet is szinkronizáltuk. Hogy

mennyiben egyezik meg Leonardo koncepciójával az elkészült hangszer, azt nem tudjuk, de gyönyörű barokk zenéket hallhattunk rajta.

■ *Most újból igazgatónak választották; milyen célokot tűzött ki az elkövetkező időszakra?*

– Rettentő sok a teendő! Ameddig igazgató lehetek, egy dolog biztos: folyamatosak a változások. Az utóbbi időben nagyon megterheltem az apparátust. Mindenki sokat dolgozott, ezáltal sokkal előbbre tervezhetünk és gondolkodhatunk. Nagyon rossz, amikor csak egy-két hónapra tudunk tervezni, könnyebb lenne, ha előre láthatnánk az éves feladatokat. Az is nagy problémánk, hogy nincs koncerttermünk. Bár sok szép terem van a városban, de például nincs Székesfehérvárnak saját versenyzongorája. A Filharmóniától tudunk hangszert kölcsönözni, amit viszont az ezzel járó nehézségek miatt nem lehet kivinni a színházból. A Vörösmarty Színház a felújítás óta akusztikájában megváltozott; most hangvető rendszert telepítettünk 7,3 millió forintért, hogy alkalmas legyen a koncertekre is. A megpályázott kulturális fővárosi cím miatt, de ezen túl is: a város egyértelmű elhatározása, hogy épít egy új koncerttermet. Már csak az a kérdés, milyen – biztos vagyok benne, hogy nagyon jó lesz, a zenekar itt találhat majd végső otthonára. Különben a Színház önmagában is leterhelt; a nagyobb városi rendezvényeket is ott tartják, ezen túl elsősorban a saját feladatkörét látja el, és csak utána következnek a mi dolgaink. Nehéz időpontot foglalni, így szólistákat, karmestereket is nehéz szerződtetni. Ezeken szeretnék változtatni azzal, hogy kitűztem: minimum négy hónapra előre tervezünk. A másik terület: a művészeti vezetés megújulása most óriási változást hoz magával! 2017 májusától Selmeczi Gábor lett nálunk a koncertmester. Ő hallatlanul nagy munkát végzett már idáig is, sok mindent előre tudott mozdítani. Két új karmester érkezik Dubóczky Gergely és Ács János személyében. Ez a három ember művészileg nagyon jól megalapozhatja a zenekar jövőjét. Amit talán legjobban várunk, az az egész állású zenekarrá válás pillanata; ennek a megvalósítása egy újabb nagy feladat. Nem az a kérdés, hogy megkapjuk-e a státuszokat, ez csak egy döntés az Önkormányzatnál – utána jön a lényeg, hogy mit tudunk kezdeni az egész állásban dolgozó zenészekkel? Gábor által egy új koncepciót indítottunk el, vonzóvá szeretnénk tenni a feladatot, a helyet; olyan szakmai munkát akarunk kínálni, ami többé teszi a benne részt vállaló muzsikuskat. A törődés nem kizárólag pénz kérdése, inkább a figyelemé. Ha jól érzik magukat a zenészeink, jobban is játszanak.

■ *Miért esett Dubóczky Gergelyre és Ács Jánosra a zenekar választása?*

– Az volt a koncepcióm, hogy Drahos Béla mellé keresek egy fiatalabb karmestert, aki a mindennapokban tud segíteni a megnövekedett koncertszám miatt, illet-